POKYNY PRO VÝCVIK

ve kterých je ukázán způsob výcviku pikenýrů a mušketýrů.

Vytištěno v Cambridge
K prodeji v
Rogera Daniela na rohu
Lumbard Street.

POKYNY
PRO
VÝCVIK

ve kterých je ukázán
způsob výcviku
mušketýrů a pikenýrů.

S ukázkou jednotlivých pozic,
slovy povelů a krátkým
vysvětlením, jak tyto správně
použít.

Vytištěno *Thomasem Buckem* a *Rogerem Danielem*,
tiskaři university v *Cambridge*, 1638

POKYNY PRO VÝCVIK

Pozemní vojsko je v tomto království možné rozdělit do dvou skupin, na vycvičené a nevycvičené[a]. Ve vycvičených jednotkách, které jsou 1. Dobře vybrané, 2. Dobře vyzbrojené a 3. Dostatečně disciplinované, spočívá hlavní síla i bezpečí tohoto království.

[b] Co se týká výběru mužů, kteří mají být zapsáni do rejstříku vycvičených jednotek, musí být tito vhodného původu, a také správného a urostlého vzrůstu. Tedy, nemají to být muži průměrní ani pocházející z nevolníků, ale pouze takoví, kteří jsou šlechtici, svobodnými majiteli pozemků nebo svobodnými sedláky, případně jejich syny. To se pojí s důležitou příčinou: [c] Tyto jednotky mají být využity pouze k ochraně osoby našeho vládce a ke střetům s nepřítelem. [d] Proto je také vyžadováno, aby byli pevní ve víře, a aby přísahali věrnost a poslušnost. [e] Dříve nemohl být zproštěn služby nikdo kromě prelátů, lordů parlamentu a válečné rady, církevních osob, soudců a soudních úředníků. Nyní však [f] nemůže být zproštěn služby nikdo, až na Královy přímé služebníky, kteří zaujímají takovou funkci, která je opravňuje ke zproštění se služby. Také platí, [g] že nikdo nesmí změnit místo svého pobytu, tedy město nebo farnost, ve které přebývá, bez svolení zastupujících poručíků jeho veličenstva.

Co se pak týká výzbroje, je každý kapitán [h] zodpovědný za vyzbrojení své stovky mužů, nebo také svého okrsku. Je povinen vyzbrojit všechny stejně, bez ohledu na to, jakou hodnotu má majetek daného muže, nebo na to, zda na daném pozemku vlastníci přebývají, či nikoli. [i] K vyzbrojení mají být použity pouze takové zbraně, které jsou nepoškozené a vyrobené podle nejlepších současných vzorů. [k] Každý muž má být vybaven koněm nebo zbraněmi, které mu byly přiděleny, a má povinnost být s nimi za všech okolností připraven do hodiny od vyhlášení poplachu. [l] Pokud by se pak kdokoli dostavil k výcviku s půjčeným koněm nebo zbraněmi, nebo s jakýmikoli jinými nedostatky, má proti němu být postupováno jako proti těžkému provinilci vůči královskému nařízení, a stejně tak jako proti tomu, kdo by zradil čest jeho veličenstva a provinil se proti bezpečnosti království. Dále se má každý dostavit k výcviku nejen se zbraněmi [m] v bezvadném stavu, ale také v nejlepším oděvu. [n]

[a] Dopisy jeho veličenstva 21.září 1628.

[b] Tamtéž.

[c] Dopisy král. Alžběty, 9.duben 1585.

[d] Převzato z rozkazů válečné rady 27.dubna 1635.

[e] Pověření král. Alžběty, 14. březen 1573.

[f] Převzato z rozkazů válečné rady, 31. květen 1631.

[g] Rozkazy jeho veličenstva, 1626.

[h] Dopisy jeho veličenstva, 21. září 1628.

[i] Tamtéž.

[k] Rozkazy, 1626.

[l] Převzato z dopisů válečné rady, 10.ledna 1627.

[m] Články 40 &50. Fil. & Mar. kap. 3

[n] Výzva

Aby pak bylo zabráněno tomu, že by se někdo dostavil k výcviku s vypůjčenými zbraněmi, má každý kapitán nechat vyrazit na zbraně, které přísluší jeho kompanii, značku, aby mohly být tyto poznány a odlišeny.

Nyní, co se týká druhu zbraní jednotek, rozdělujeme tyto na jízdu a pěchotu.

[o] Cruso, pokyny pro jízdní vojsko, 1632. část 1, kap. 23, 24.

[o] To, jak mají být vyzbrojeny jednotlivé druhy jízdního vojska, je detailně popsáno v příručce pro jízdní vojsko, jež byla nedávno vydána.

Pěchota je pak rozdělena na pikenýry a mušketýry.

[p] Uspořádání, navržené válečnou radou.

[p] Pikenýr má být vyzbrojen píkou dlouhou 17 stop [přibližně 5,2 m] až ke hrotu (průměr ratiště má být 4,5 cm, hrot pak má být dobře okován, 20 cm dlouhý, má být široký, silný a do špice jako meč. Kování ratiště pak má být 60 cm dlouhé a dobře zpevněné nýty, konec píky má být také okován). Dále pak má mít pikenýr nákrčník, přední a zadní plech, tašky a přilbu, a dobrý 90 cm dlouhý meč, vhodný k sekání a s pevným hrotem. Také má mít opasek a závěsník.

Mušketýr musí být vybaven dobrou mušketou (s hlavní dlouhou 120 cm a s ráží 12 kulí z libry olova, které volně sklouznou do hlavně). Dále má mít furketu, bandalír, přilbu, dobrý meč, opasek a závěsník.

Správný výběr mužů i jejich výzbroj však mnoho neznamenají bez potřebné kázně. Kázeň je duší a jednou z hlavních součástí služby, proto má být důsledně a pravidelně vyžadována.

[q] Rozkazy, 1626.

[r] Převzato z rozkazů válečné rady, 1623.

[r] Každý kapitán má povinnost určit ze svých nejlepších mužů spolehlivé a stálé vedoucí zástupů. Tito pak mají dohlížet na výcvik svých zástupů během svátků nebo při jiných příležitostech, při tomto výcviku mají mušketýři používat prach pouze na pánvičky.

Každému vedoucímu zástupu má pak přidělit jeho zástup, a to z těch mužů, kteří přebývají nejblíže, aby je mohl jednodušeji svolat dohromady.

Kapitán, poručík nebo praporečník mají jednou měsíčně nebo jednou za šest týdnů o svátcích cvičit skvadronu nebo celou kompanii, podle toho, jak to určí zástupce jeho veličenstva. Pro kvalitnější výcvik mušketýrů mají tito příležitostně cvičit střelbu kulemi na cíl.

[s] Rozkazy, 1626.

[s] Žádný voják nesmí uvažovat o tom, že by opustil svůj prapor dříve, než k tomu dostane svolení svého kapitána.

[t] Článek 40 &50. Fil. & Mar. kap. 3

[t] Pokud by se někdo k výcviku (ať již řádnému, nebo mimořádnému) nedostavil, má být potrestán deseti dny žaláře bez možnosti kauce nebo vyplacení, nebo také odsouzen k pokutě 40 šilinků.

Vojáci mají být cvičeni (a to nejdříve samostatně, následně pak po celých jednotkách) nejdříve ve zvládnutí pozic pro správné zacházení se zbraněmi, následně ve změnách rozestupů, pohybech a útocích.

Jak mají být cvičeni jezdci je uvedeno v dříve zmíněném pojednání o jízdě.

Pro pěchotu, a konkrétně pro pikenýry, jsou obvyklé následující pozice;

Píkv
- *vchop*
- *k noze*
- *vztyč*
- *k noze*
- *na rameno*
- *šikmo vpřed [Port]*
- *k boji*
- *vztyč*
- *na rameno*

Píkv
- *k boji vzad*
- *na rameno*
- *k noze*
- *hrotem k líci*
- *táhni*
- *opět vchop a k boji*
- *k noze v úzkém rozestupu*
- *k boji proti jízdě*
- *opět vztyč [Recover]*

Tyto jsou pak pozice pro mušketýry;

Nasaď si bandalír.
Zvedni furketu.
Zvedni doutnák.
Uchop mušketu.
Postav mušketu na zem.
Uchop mušketu s furketou.
Otevři pánvičku.
Vyčisti pánvičku.
Nasyp prach na pánvičku.
Zavři pánvičku.
Oklep přebytečný prach.
Ofoukni pánvičku.
Přehoď mušketu.
Táhni za sebou furketu.
Vlož doutnák do kohoutu.
Vyzkoušej doutnák.
Chraň pánvičku a ofoukni.
Otevři pánvičku.
Zamiř.
Výstřel.
Sejmi mušketu z ramene.
Vyjmi doutnák.
Navrať doutnák zpět.
Dej mušketu na rameno.
Připrav se jako předtím.
Otevři nádobku.
Nabij prach do hlavně.
Nabij kuli.
Vyjmi nabiják.
Zkrať nabiják.
Udusej střelu.
Vyjmi nabiják.
Zkrať nabiják.
Navrať nabiják zpět.
Uchop zpět mušketu.
Drž mušketu a uchop furketu.
Drž furketu s mušketou.
Uchop doutnák.
Ofoukni špičku.
Pochoduj s furketou v pravé ruce.
Pochoduj a drž furketu s mušketou.
Sejmi mušketu z ramene.
Drž mušketu.
Opři mušketu do furkety.
Uchop doutnák.
Ofoukni doutnák.
Vlož doutnák do kohoutu.
Vyzkoušej doutnák.
Zaujmi pozici pro hlídku.

Způsob, jakým se mají jednotlivé pozice zaujímat, a to jak pro pikenýry, tak pro mušketýry, je detailně ukázán na obrázcích v příloze.

Ve službě jsou však tyto pozice zahrnuty do následujících tří povelů, jmenovitě Připravte se [Make ready], Zamiřte [Present] a Vystřelte [Give fire].

Jakmile se vojáci naučili zacházení se zbraněmi, musí se naučit také vojenským přesunům. Aby to bylo možné, musí se nejdříve seřadit do jednotky, která se skládá ze zástupů.

Zástup je pořadí vojáků, kteří stojí za příslušným vedoucím zástupu v pořadí podle svých schopností. Zástup, který je tvořen (nejvýše) deseti vojáky, je pak uspořádán následovně:

Pořadí v řadě.	Pořadí důležitosti.
1 Vedoucí.	1
2	5
3	9
4	8
5 Prostřední.	4
6 Prostřední.	3
7	7
8	10
9	6
10 Krajník.	2

Řada je pak útvar mužů, kteří stojí v rovné linii rameno k rameni, a kteří jsou uspořádáni takto:

Pořadí v řadě.									
10.	9.	8.	7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
2.	6.	10.	7.	3.	4.	8.	9.	5.	1.
Pořadí důležitosti.									

Po tomto pak následuje vysvětlení vzdáleností, které jsou rozděleny do tří nejobvykleji užívaných druhů: Široký rozestup [Open order], což je rozestup šesti stop mezi řadami i zástupy, dále Rozestup [Order], který je tři stopy mezi řadami I zástupy, a nakonec Úzký rozestup [Close order], který je jeden a půl stopy mezi zástupy.

Široký rozestup je používán, pokud má být prováděn výcvik kompanie. Rozestup je pak použit, když je kompanie v boji, nebo pokud se otáčí. Úzký rozestup mezi zástupy je používán pouze pikenýry, a to v případě, kdy mají tito buď zaútočit na nepřítele, nebo udržet jeho útok.

Na dlouhém pochodu je pak udržován rozestup tří stop mezi zástupy, ale šesti stop mezi řadami. Obvyklý způsob odměřování těchto vzdáleností je pak následující: široký rozestup mezi zástupy je určen tak, že vojáci rozpaží ruce, a stojí tak, aby se jejich ruce navzájem dotýkaly. Mezi řadami se pak tento rozestup určuje tak, aby pikenýři, kteří mají píky na ramenou, se konci pík téměř dotýkali pat vojáků, kteří stojí před nimi. Vzdálenost rozestupu mezi řadami se určuje tak, že vojáci dají ruce v bok, a stojí tak, aby se jejich lokty vzájemně dotýkaly. Mezi řadami pak stojí na takovou vzdálenost, aby se téměř dotýkali konce pochev zbraní vojáků, kteří stojí před nimi. V úzkém rozestupu stojí vojáci rameno na rameno.

Pohyby jsou pak rozděleny do čtyř skupin, jmenovitě obraty [Facings], zdvojení [Doublings], protichody [Countermarshes], a otáčení [Wheelings].

Uvažujme kompanii o 100 mužích ([u] což je považováno za nejvhodnější), z nichž je 50 mušketýrů a 50 pikenýrů:. Tito se pak seřadí (po zástupech) do jednotky, a to v širokém rozestupu, následujícím způsobem:

[u] Rozkazy, 1623

Vyrovnejte zástupy [Stand right in your Files].
Vyrovnejte řady [Make even your Ranks].
Pozor [Silence].

Čelo.

	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	
	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	
	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	
Levé křídlo	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	*Pravé křídlo*
	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	
	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	
	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	
	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	
	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	
	P	P	P	P	P	M	M	M	M	M	

Týl.

Vpravo v bok [To the right hand].

Tento povel je vykonán tak, že se všichni vojáci (současně) obrátí za svou pravou rukou, levou nohu přitom mají na místě. Takto jsou pak připraveni přijmout útok nepřítele na křídle. Do původní pozice je navrátíš povelem:

Jak jste byli [As you were].

Pokud chceš, aby se obrátili nalevo, použiješ povel:

Vlevo v bok [To the left hand].

Do původní pozice je pak navrátíš stejně, jak bylo řečeno dříve.

Za pravov rukov čelem vzad [To the right hand about]

Zpět je navrátíš povelem

Za levov rukov jak jste byli [By the left hand as you were].

Je mnoho dalších obratů, například napravo a nalevo (polovinami řad) vně a dovnitř, polovinami zástupů, k rohům, ke středu, a podobně. Tyto jsou zde vynechány pro udržení stručnosti.

Řady napravo zdvojit [Ranks to the right double].

Vojáci druhé řady projdou do první, čtvrté řady do třetí, a tak dále, každý pak stojí napravo od vojáka, který byl před ním.

Řady, jak jste byly [Ranks as you were].

Po tomto povelu se navrátí nalevo na svá původní místa.

Řady nalevo zdvojit [Ranks to the left double].

Což se provádí obdobně, pouze na druhou stranu.

Obdobně se také vojáci navrátí na svá původní místa, tedy každý voják, který prováděl zdvojení, ustoupí napravo vzad.

Od prostředních, zdvojte řady napravo vpřed
[Middle-men, to the right hand double the Front].

Prostřední, jak jste byli [Middle-men, as you were]

Od prostředních, zdvojte řady napravo vpřed
[Middle-men, to the left hand double the Front].

Krajníci, zdvojte řady { *napravo* / *nebo* / *nalevo* } *vpřed.*

[Bringers-up to the { *right* / *or* / *left* } *double the Front].*

Což se provádí obdobně, jako to bylo ukázáno dříve, pohyb ale zahajuje poslední řada, která následně zaujme místo vedle první.

Prostřední, zdvojte { *napravo* / *nebo* / *nalevo* } *celou částí celou oddílu.*

[Middle-men to the { *right* / *or* / *left* } *entire, or by division, double the Front].*

Zástupy napravo zdvojit [Files to the right double].

První zástup se přesune mezi druhý zástup, každý muž za muže, který stojí po jeho pravici. Čtvrtý zástup se následně přesune mezi třetí, a tak dále, až ke konci oddílu.

Zástupy, jak jste byly [Files as you were],

Zástupy nalevo zdvojit [Files to the left double].

Což se provádí obdobně jako předchozí povel, pouze na druhou stranu.

Zástupy, jak jste byly [Files as you were].

Zástupy, za pravou rukou protichod [Files to the right hand Countermarch].

Každý vedoucí zástupu vykročí pravou nohou, následně se obrátí za pravou rukou a přesune se na úroveň, kde stála poslední řada. Další řady se pak přesunují obdobně, tedy dojdou na místo, kde stála řada vedoucích zástupů a tam se obrací jako řada před nimi.

Zástupy, za levou rukou protichod [Files to the left Countermarch].

Řady, za { *pravou* / *nebo* / *levou* } *rukou protichod.*

[Ranks to the { *right* / *or* / *left* } *Countermarch].*

Zástupy, { napravo / nalevo nebo / na střed } semknout na rozestup.

[Files to the { right / left, or / middle } close to your order].

Řady semknout na rozestup [Ranks close forward to your order.

Napravo zatočit [To the right hand wheel].

Celá jednotka se otáčí doprava kolem vedoucího zástupu stojícího nejvíce vpravo, který tvoří střed otáčení.

Nalevo zatočit [To the left hand wheel].

{ Napravo / nebo / nalevo } čelem vzad zatočit.

[To the { right / or / left } about wheel].

Používá se mnoho dalších zdvojení, protichodů a otáčení, ale protože je pro jednotky obtížné je provádět, byly zde pro zjednodušení tohoto díla vynechány, a bylo vydáno již mnoho knih, ve kterých jsou tyto popsány.

Co se pak týká střetů s nepřítelem (na což jsou vojáci nyní náležitě připraveni), dělí se tyto do mnoha druhů, a to jak proti jízdě, tak proti pěchotě. Obvykle je střet zahájen tak, že se vysune vpřed několik rozptýlených zástupů, nebo také dvě řady, které vyrazí 10 kroků před jednotku a na tomto místě se připraví ke střelbě. Před jednotkou v této vzdálenosti stojí seržant (nebo jiný důstojník), a první dvě řady k němu přijdou, následně zamíří a vystřelí, nejdříve první řada, poté druhá. Po výstřelu pak ustupují řady do týlu, a každý se řadí do svého zástupu. Jakmile první dvě řady vyrazí vpřed, musí se následující dvě řady začít připravovat ke střelbě, aby pak opět vyrazily deset kroků vpřed, jako to učinily předchozí řady. Následně stejně postupují I další řady. Také je možné vést střelbu v jedné linii s čelem pikenýrské jednotky, po polovinách zástupů, případně jinak, podle toho, co bude mušketýrům veleno.

Pokud má být vedena střelba do týlu, připraví se ke střelbě poslední řada, přičemž jde tato řada stále s jednotkou. Jakmile je připravena, zamíří, přičemž se obrátí za pravou rukou čelem vzad. Následně vystřelí, a rychlým krokem se zařadí na čelo jednotky ve stejném pořadí, jak byla seřazena. Totéž pak provádějí i další řady.

Při střelbě na křídle se pak připraví ke střelbě zástup, který je nejblíže nepříteli, při tom však opět pokračuje spolu s jednotkou. Jakmile je připraven, obrátí se do směru střelby a zamíří na určenou stranu a vystřelí. Následující zástup provádí totéž, a jakmile projde kolem předchozího zástupu, zamíří a vystřelí. Stejně tak vedou střelbu ostatní zástupy. Zástupy, které vystřelili, vede důstojník buď na jejich původní místo v jednotce, a to ve stejném uspořádání, nebo je vede za zbývajícími zástupy mušketýrů , případně za pikenýry nebo na druhé křídlo, tak, jak mu to přijde nejvhodnější.

Mušketýři musí vždy dávat pozor na to (ať již mají muškety na ramenou nebo se připravují ke střelbě), aby drželi ústí svých mušket vzhůru.

Při boji má sklopit píky do pozice k boji pouze první polovina řad pikenýrů, druhá polovina je má držet při boji v pozici šikmo vpřed.

Co se týká nevycvičených jednotek, musí být každý služby schopný muž ve věku od 16 do 60 let zapsán do registru. Ti schopnější z nich pak mají obdržet výzbroj podle svého zařazení. Těmito zbraněmi pak mají být tito odvedenci, v případě že nastane náhlá potřeba, vyzbrojeni, aby pak mohli být vycvičeni a seřazeni do kompanií.

Převzato z dopisů válečné rady, 27.duben 1635, a z Rozkazů, 1626.

K O N E C

Nasaď si bandalír.

Pozvedni pravou rukou bandalír a drž jej mezi palcem a ukazovákem. Levou rukou následně rozmotej nádobky na prach, prostrč loket pravé ruky bandalírem a drž pravou ruku nad hlavou. Levou rukou uchop svůj klobouk, a nakonec nech poklesnout bandalír na své levé rameno.

Zvedni furketu.

Pozvedni furketu za spodní konec, drž ji za něj pravou rukou a následně ji uchop levou rukou přibližně uprostřed. Pak ji uchop pravou rukou za kování vidlice, levou ruku protáhni smyčkou a takto drž furketu v levé ruce.

Zvedni doutnák.

Uchop doutnák palcem a ukazovákem levé ruky v jeho středu, následně uchop jeden konec palcem a ukazovákem pravé ruky a vlož jej mezi prostředníček a prsteníček levé ruky. Druhý konec pak vlož mezi prsteníček a malíček levé ruky, přičemž nech střed doutnáku volně viset.

Uchop mušketu.

Jakmile pak stojíš s pravou nohou u botky pažby své muškety, vykroč levou nohou o něco vpřed (a s pokrčením kolene), což je obecně správný postoj mušketýra. Následně udělej pravou nohou dlouhý krok vpřed, následně se předkloň (ale hlavu drž stále vysoko), uchop pravou rukou mušketu a navrať se do výchozí pozice.

Postav mušketu na zem.

Jakmile ses navrátil na původní místo, drž ústí své muškety s rukou ve výši svého ramene a botkou pažby na zemi, v levé ruce pak drž těsně pod vidlicí svou furketu, a její konec měj opřený o zem.

Uchop mušketu s furketou.

Nech sklouznout pravou ruku po mušketě, aniž by ses při tom předkláněl. Následně mušketu uchop a pozvedni, levou rukou držící furketu také uchop mušketu a drž furketu podél muškety, s palcem pevně proti vidlici furkety. Takto pak můžeš nést mušketu s furketou pouze ve své levé ruce.

Otevři pánvičku.

Jakmile pak držíš mušketu s furketou, ustup pravou nohou a zaujmi předpisový postoj. Následně jdi s palcem pravé ruky za velký šroub pánvičky, a dvěma předními prsty otevři kryt pánvičky.

Vyčisti pánvičku.

Pozvedni mušketu k ústům pouze levou rukou a rázně ofoukni pánvičku, aniž by ses nad ni z jakéhokoli důvodu nakláněl. Současně s tím uchop pravou rukou malou prachovnici, jak je ukázáno na tomto obrázku.

Nasyp prach na pánvičku.

Drž malou prachovnici mezi palcem a ukazovákem pravé ruky a nasyp prach na pánvičku, jak je zde ukázáno.

Zavři pánvičku.

Polož palec na hlaveň poblíž pánvičky, a dvěma předními prsty zavři její kryt.

Oklep přebytečný prach.

Drž mušketu pravou rukou pevně u dnového šroubu a levou stejně jak dříve, načež mušketu natoč, aby přebytečný prach opadal z pánvičky.

Ofoukni pánvičku.

Drž mušketu oběma rukama a jako u předchozí pozice ji pozvedni k ústům, aniž by ses k ní nakláněl, a sfoukni zbývající prach z krytu pánvičky.

Přehoď mušketu.

Drž mušketu oběma rukama jako dříve, přenes ji na svou levou stranu a přitom udělej pravou nohou krok vpřed. Následně drž mušketu pouze ve své pravé ruce a levou rukou pusť furketu.

Táhni za sebou furketu.

Jakmile jsi pustil furketu, uchop mušketu levou rukou přibližně uprostřed hlavně, tak aby se botka pažby nedotýkala země. Furketu pak za sebou táhni mezi mušketou a svým tělem.

Otevři nádobku.

Pravou rukou uchop nádobku s prachem a palcem a ukazovákem ji otevři.

Nasyp prach do hlavně.

Jdi s levou rukou, ve které držíš mušketu, tak daleko dozadu, jak jen pohodlně dokážeš, pravou rukou pak nasyp prach z nádobky do ústí hlavně. Přitom drž nádobku palcem a ukazovákem, jak je zde vyobrazeno.

Nabij kuli

Vyjmi kuli z váčku na kule nebo z úst a vlož ji do ústí hlavně.

Vyjmi nabiják.

Pravou rukou (s dlaní otočenou od sebe) vyjmi nabiják, přitom vytoč tělo a levou ruku měj tak daleko vzadu, jak jen pohodlně můžeš.

Zkrať nabiják.

Jakmile jsi nabiják vyjmul, opři jeho konec o hrudník a nech svou ruku sklouznout blíže k tomuto konci, abys jej pak snadno vložil do ústí hlavně.

Udusej střelu.

Vlož nabiják do hlavně a dvakrát nebo třikrát udusej střelu.

Vyjmi nabiják.

Pravou rukou s obrácenou od sebe vyjmi nabiják z hlavně, stejně jako v předchozím případě.

Zkrať nabiják.

Jakmile jsi vyjmul nabiják z hlavně, obrať jej, opři konec o hruď a sklouzni rukou na dlaň od konce nabijáku.

Navrať nabiják zpět.

Navrať nabiják zpět na místo, ze kterého jsi ho vytáhl.

Uchop zpět mušketu.

Drž mušketu v levé ruce, přenes ji před sebe a drž ji ústím vzhůru. Pak ji uchop pravou rukou u dnového šroubu a následně ji drž pouze touto rukou.

Drž mušketu a uchop zpět furketu.

Ustup zpět pravou nohou, abys stál tak jako na začátku, drž mušketu v pravé ruce u dnového šroubu, uchop zpět furketu a drž ji těsně pod vidlicí.

Drž mušketu s furketou.

Přesuň levou ruku s furketou na svou pravou stranu k mušketě, nech mušketu poklesnout a následně ji drž pouze v levé ruce spolu s furketou. Furketu měj tak, aby byla vně muškety.

Uchop doutnák.

Uchop konec doutnáku, který držíš malíčkem, mezi palec a ukazováček pravé ruky, dlaň této ruky drž při tom od sebe.

Ofoukni špičku.

Stáhni pravou ruku s doutnákem zpět, vysuň levou ruku s mušketou dopředu a s vytočenou hlavou důkladně ofoukni žhavou špičku doutnáku.

Vlož doutnák do kohoutu.

Drž doutnák mezi palcem a ukazováčkem, přilož jej ke kohoutu a palcem jej zatlač mezi kleštiny.

Vyzkoušej doutnák.

S palcem a ukazováčkem na kohoutu a dalšími dvěma prsty pod ním stlač kohout k pánvičce, prsty pak posuň doutnák nahoru nebo dolů.

Chraň a ofoukni.

Polož první dva prsty pravé ruky na pánvičku a palec měj na opačné straně muškety, abys ji mohl snadněji pozvednout. Následně pozvedni mušketu oběma rukama tak, jako je to ukázáno na pozici 12, a ofoukni špičku doutnáku.

Otevři pánvičku.

Prvními dvěma prsty pravé ruky otevři kryt pánvičky, stejně jako je to ukázáno na pozici 7.

Zamiř.

Přesuň pravou ruku k vybrání pro palec, ukazováček měj na spoušti a levou rukou drž furketu pevně na mušketě s palcem proti vidlici furkety. Hrot furkety pak zapři o zem.

Vystřel.

Pozvedni loket a zapři botku pažby do ramene poblíž hrudníku, s horním koncem botky pažby lehce nad ramenem. Přitom stůj s levou nohou vpředu, jejím kolenem pokrčeným a pevně opřený o pravou nohu.

Sejmi mušketu.

Přesuň mušketu s furketou na svou pravou stranu a nes obojí pouze v levé ruce.

Vyjmi doutnák.

Palcem a ukazovákem pravé ruky vyjmi doutnák z kohoutu, při tom drž mušketu pouze v levé ruce.

Navrať doutnák zpět.

Vlož doutnák mezi poslední dva prsty levé ruky, na místo, kde jsi ho měl předtím. Pamatuj, že od této fáze můžeš nabít mušketu stejně, jako je to ukázáno na pozicích 8 až 25.

Dej mušketu na rameno.

Jakmile pak držíš oběma rukama mušketu, drž furketu na dlaň od vidlice a přenes mušketu před sebe. Následně přesuň furketu tak, aby byla napříč před tebou a držels ji u vybrání na palec, načež polož oběma rukama mušketu na rameno a měj přitom pořád furketu napříč před tělem. Pak přesuň pravou nohu k levé, a následně touto nohou udělej krok vzad.

Pochoduj a drž furketu v pravé ruce.

Nejdříve uchop mezi prsty pravé ruky doutnák ze své levé ruky, následně stáhni z levé ruky smyčku furkety, vrať doutnák mezi prsty levé ruky a nakonec uchop pravou rukou furketu.

Pochoduj a drž furketu s mušketou.

Nejdříve přehoď doutnák jako v předchozím případě, pak navleč smyčku furkety na levou paži a uchop furketu dlaní levé ruky. Následně navrať do této ruky i doutnák a nes furketu tak, jak je zde vyobrazeno.

Sejmi mušketu z ramene.

Jdi s pravou nohou k levé, nech svou mušketu poklesnout a drž ji svisle. Následně ji přetoč tak, aby hrot furkety směřoval nalevo od tebe a uchop mušketu pravou rukou u dnového šroubu. Nakonec nech poklesnout levou ruku s furketou.

Uchop mušketu.

Drž mušketu svisle v pravé ruce na své pravé straně, pozvedni levou ruku s furketou a opři palec této ruky o vidlici, jak je zde ukázáno.

Opři mušketu do furkety.

Furketu v levé ruce připoj k mušketě, následně nech mušketu s furketou poklesnout a ustup pravou nohou, abys zaujal předpisové postavení.

Uchop doutnák.

Uchop doutnák mezi palec a ukazováček pravé ruky, stejně jak to bylo ukázáno pro pozici 27, a současně drž palcem levé ruky mušketu pevně na furketě.

Ofoukni doutnák.

Přesuň mušketu s furketou levou rukou před sebe, nakloň doutnák, který držíš v pravé ruce, dozadu k sobě, a ofoukni jej tak jak bylo ukázáno pro pozici 28.

Vlož doutnák do kohoutu.

Vlož doutnák do kohoutu stejně jako u pozice 29.

Vyzkoušej doutnák.

Vyzkoušej doutnák stejně jako v pozici 30.

Zaujmi pozici pro hlídku.

Měj první dva prsty pravé ruky na pánvičce, palec na druhé straně muškety a buď připraven na jakoukoli nenadálou událost.

Uchop píku.

Jakmile stojíš u konce píky, ustup levou nohou vzad a současně uchop pravou rukou s přetočenou dlaní konec píky. Následně zvedni konec píky do výše své kyčle.

Zvedni svou píku a dej ji k noze.

Jdi s levou nohou před pravou a levou rukou uchop co nejdál svou píku. Současně stlač konec píky pravou rukou k zemi, a následně uchop píku pravou rukou nad levou.

Píku k noze.

Opři konec píky vně a poblíž své pravé nohy a drž ji přitom svisle ve své pravé ruce, s dlaní přibližně ve výši očí. Paži měj při tom mírně pokrčenou a buď nakročený pravou nohou vpřed.

Píku vztyč ve třech pohybech.
První pohyb.

Drž píku pouze v pravé ruce a přenes ji před sebe, pozvedni ji svisle vzhůru ze země a následně uchop píku levou rukou přibližně v úrovni svého pasu.

Druhý pohyb.

Pusť píku pravou rukou a následně ji pozvedni levou rukou svisle vzhůru tak, aby se její konec nacházel na úrovni tvého stehna. Následně uchop konec píky do své pravé ruky, bez toho, aby ses k ní nakláněl.

Třetí pohyb, se vztyčenou píkou.

Pusť píku levou rukou a drž ji svisle pouze ve své pravé ruce. Přitom přidržuj píku mezi paží a ramenem a drž pravou rukou konec píky tak, aby byl v úrovni tvé kyčle.

Píku k noze ve třech pohybech.

První pohyb.

Nech o něco poklesnout pravou ruku a současně uchop píku levou rukou tak vysoko, jak jen dosáhneš. Přitom přenes píku před sebe.

Druhý pohyb.

Pusť píku pravou rukou, drž ji v levé ruce a nech ji poklesnout tak, aby byl její konec blízko země. Následně uchop píku pravou rukou přibližně ve výšce své hlavy.

Třetí pohyb, s píkou u nohy.

Pusť píku levou rukou, a pouze pravou rukou opři její konec o zem na vnější straně pravé nohy, stejně jako to bylo ukázáno pro pozici 3.

Píku na rameno, ve třech pohybech.

První pohyb.

Přenes píku před sebe, pozvedni její konec ze země a jdi s ním vpřed. Následně uchop píku levou rukou pod pravou.

Druhý pohyb.

Přesuň levou ruku s píkou vpřed a následně ji uchop pravou rukou tak daleko vzadu, jak jen dosáhneš.

Třetí pohyb, s píkou na rameni.

Pusť píku levou rukou, drž ji pouze v pravé a polož ji na své pravé rameno. Konec píky měj přitom přibližně 30 cm nad zemí. Palec pravé ruky měj pod píkou, abys nad ní měl větší kontrolu, a přesuň ji vpřed.

Píku šikmo vpřed, ve třech pohybech.

První pohyb.

Přesuň pravou ruku s píkou tak daleko dozadu, jak jen můžeš, uchop píku levou rukou vpředu a pravou rukou ji současně pozvedni.

Druhý pohyb.

Pusť píku pravou rukou a překlop hrot vpřed, a to tak, abys mohl druhý konec pohodlně uchopit pravou rukou.

Třetí pohyb, s píkou šikmo vpřed.

Uchop konec píky do své pravé ruky a drž jej na úrovni kyčle. Levou ruku pak měj na úrovni hrudníku, drž píku pozvednutou před sebou a buď levou nohou vykročený vpřed.

Píku k boji.

Zvedni pravou ruku a natáhni ji vzad, pravou ruku měj na úrovni hrudníku a její loket opřený o svou kyčel.

Píku vztyč.

Stlač pravou rukou konec píky k zemi a současně ji levou rukou zvedni. Takto píku vztyčíš stejně, jako je to ukázáno pro pozici 6.

Píku na rameno ve třech pohybech. První pohyb.

Nech pravou ruku poklesnout a levou rukou uchop píku tak vysoko, jak jen dosáhneš. Současně přenes píku před tělo.

Druhý pohyb.

Pusť pravou rukou konec píky, přesuň píku levou rukou vpřed a uchop ji opět pravou rukou tak daleko vzadu, jak jen dosáhneš.

Třetí pohyb, s píkou na rameno.

Pusť píku levou rukou a pouze pravou ji polož na rameno, jak je to ukázáno na pozici 12.

Píku k boji vzad, ve třech pohybech. První pohyb.

Posuň píku pravou rukou vzad, uchop ji levou rukou před sebou tak daleko jak jen dosáhneš a současně ji pravou rukou pozvedni nahoru.

Druhý pohyb.

Pusť píku pravou rukou, zvedni ji nad hlavu a současně obrať své tělo za levou rukou, takže pak můžeš pohodlně uchopit pravou rukou konec píky.

Třetí pohyb, s píkou k boji.

Jakmile pak držíš konec píky v pravé ruce, propni levou paži dozadu, měj levou ruku před hrudníkem a tak dále, jako to bylo ukázáno pro pozici 16.

Navrať píku zpět na rameno ve třech pohybech. První pohyb.

Sklouzni levou rukou dopředu po píce tak daleko, jak jen můžeš, Zvedni píku na úroveň své hlavy a pravou rukou stlač konec píky o něco níže.

Druhý pohyb.

Pusť pravou rukou konec píky, levou rukou zvedni píku nad hlavu a ve stejném okamžiku se obrať za pravou rukou. Jakmile to učiníš, buď připraven uchopit pravou rukou píku více vzadu.

Třetí pohyb, s píkou na rameni.

Jakmile máš pak píku v pravé ruce, levou rukou ji pusť a pouze pravou rukou ji polož na rameno, jak je to ukázáno pro pozice 12 a 20.

Píku k noze.

Toto má být vykonáno ve třech pohybech, opačný postup je ukázán na pozicích 9, 10 a 11. Přesuň píku pravou rukou dozadu, uchop ji vpředu levou rukou a sklop konec píky k zemi. Následně sklouzni pravou rukou po píce pod levou a postav konec píky na zem, jak je to ukázáno pro pozici 9.

Hrot píky k líci.
První pohyb.

Toto má být provedeno pomocí několika přeručkování. Nejdříve přesuň pravou rukou konec píky tak daleko dozadu, jak jen můžeš, a následně přeručkuj po píce vpřed, dokud se nedostaneš k jejímu hrotu.

Druhý pohyb, s hrotem u líce.

Levou rukou drž píku těsně pod hrotem, pravou rukou drž píku o něco více vzadu, tak daleko, jak dosahuje kování. Pravou ruku měj ve výši své kyčle s pokrčeným loktem, a levou ruku více vpředu před hrudníkem.

Táhni svou píku.

Přesuň pravou ruku k levé a následně drž píku pouze v pravé ruce, s rukou na úrovni své kyčle.

Navrať se s píkou a měj ji k boji. První pohyb přeručkováním.

Toto má být provedeno pomocí několika přeručkování zpět. Pravou ruku přesuň tak daleko vpřed, jak jen můžeš, levou rukou pak uchop píku tak daleko vzadu, jak je to jen možné.

Druhý pohyb přeručkováním.

Pusť píku pravou rukou, posuň píku levou rukou vpřed a opět ji uchop pravou vzadu. Takto pokračuj, dokud nemáš konec píky ve své pravé ruce.

Píku k boji.

Natáhni pravou ruku vzad s koncem píky drženým v dlani, levou ruku pak měj na hrudníku a její loket u své kyčle, jak je to ukázáno pro pozici 16.

Píku k noze v úzkém rozestupu.

Toto má být provedeno ve třech pohybech. Nejdříve přesuň píku tak, abys ji měl přímo před tělem, a dále tak, jak je to ukázáno pro pozice 6, 7 a 8. Pouze musíš dát pozor na to, abys měl v úzkém rozestupu konec píky z vnitřní strany své pravé nohy.

Píku k boji proti jízdě a tas meč.

Zapři konec píky o svou pravou nohu, uchop ji levou rukou ve výši pasu, pak vykroč vpřed levou nohou a pokrč její koleno. Polož levou paži na koleno, nakloň se vpřed a pohybem pravé ruky přes levou tas meč.

Navrať se s píkou zpět a zasuň meč do pochvy.

Zvedni se, opři píku levou rukou o pravé rameno a s koncem píky stále opřeným o zem zasuň meč zpět do pochvy.

Z originálu Directions for musters, 1638
pro Polský Svaz přeložil Ondřej Frančík, 2019

Korekturu provedl Lukáš Mohyla